

مهر پرچالش

– دقت در برنامه‌ریزی آموزشی، طراحی درس‌ها و برنامه‌ریزی درسی مناسب برای جبران عقب‌ماندگی‌های درسی، آموزشی و پرورشی دانش‌آموزان، طبعاً با پیگیری مداوم برنامه‌های درسی دوره تحصیلی دانش‌آموز، این عقب‌افتادگی‌ها جبران نخواهند شد. لاجرم باید بخشی از برنامه درسی و تدریس معلمان به مفاهیم و محتوای دو سال گذشته معطوف باشد؛ به‌خصوص در مفاهیم و مضمون‌هایی که جنبه بنیادین و پیش‌نیاز فهم مطالب جدید را دارند.

– برنامه‌ریزی و تلاش برای اصلاح کژخلقی‌های آموزشی ایجاد شده در یادگیرندگان، در کنار صبوری و تحمل بیشتر معلمان و سایر اولیای مدرسه.

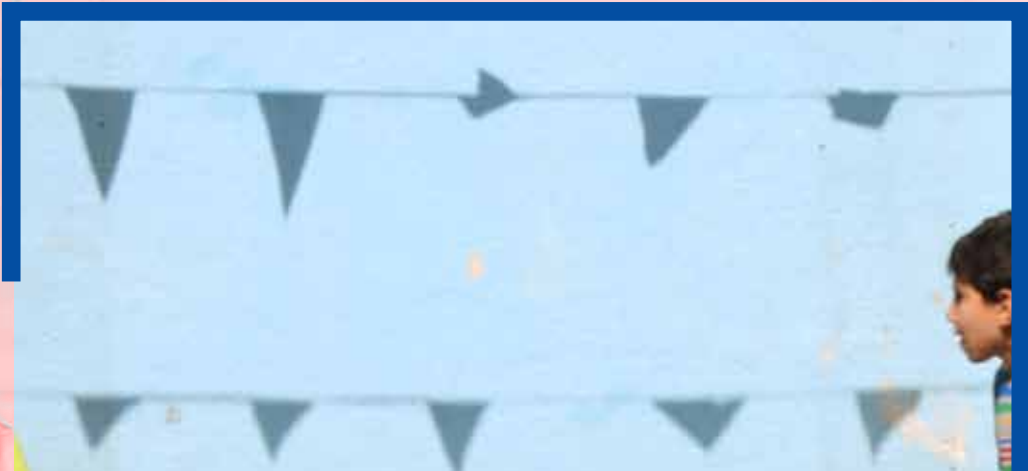
– مدیریت استفاده از ابزارهای فناورانه در کلاس و مدرسه، طبیعی است با وضعیت پیش‌آمده ایجاد ممنوعیت مطلق در همراه داشتن تلفن همراه و استفاده از آن برای دانش‌آموزان، به‌خصوص دانش‌آموزان دوره متوسطه، نه شدنی است و نه به مصلحت و نه مطابق رویکردهای جدید آموزشی، اما حتماً ایجاد آزادی مطلق در همراه داشتن و استفاده از آن آسیب‌های زیادی را متوجه کلاس درس و جریان آموزشی خواهد کرد. لذا داشتن یک برنامه دقیق در مورد چند و چون استفاده از این ابزار در مدرسه و کلاس بسیار مهم و ضروری است.

– تلاش مضاعف برای آموزش انضباط مدرسه‌ای و قواعد زیستی آن. البته انضباط مدرسه‌ای در گذشته آسیب‌ها و ناکارآمدی‌هایی همچون افراط در برقراری نظم سخت‌گیرانه در مدرسه را داشت که باید تعدیل شود و معنای جدید و صحیحی از آن جایگزین شود.

سال تحصیلی جدید در حالی آغاز می‌شود که قریب به دو سال، به دلیل شیوع ویروس کرونا، مدرسه‌ها امور آموزشی و پرورشی خود را به شکل غیرحضور و مجازی سپری کردند. این دو سال تجربه‌های فراوانی اندوخته شد و البته نظام‌های آموزشی دچار آسیب‌هایی شدند و رهاوردهایی نیز داشتند. از جمله آسیب‌ها می‌توان به این موارد اشاره کرد: عقب‌افتادگی درسی و تحصیلی دانش‌آموزان؛ تغییر ذائقه تحصیلی و ایجاد عادت‌های بدیع آموزشی میان یادگیرندگان؛ استفاده مفرد و بدون برنامه از ابزارهای فناورانه و اینترنت؛ دورماندن دانش‌آموزان از قواعد زیست مدرسه‌ای (به‌خصوص دانش‌آموزان جدیدالورود به دوره ابتدایی)؛ تضعیف مهارت‌های ارتباطی در دنیای غیرمجازی؛ سستی و تنبلی بدنی و فیزیکی و حتی ذهنی دانش‌آموزان؛ کاهش قدرت تمرکز و صبوری آموزشی در میان یادگیرندگان به دلیل تأثیرات ذات فناوری‌های نوین؛ شناخت کمتر معلمان از دانش‌آموزان خود.

البته در این میان دستاوردهایی نیز عیان شدند، از جمله: توسعه مهارت‌های فناورانه دانش‌آموزان و معلمان در حیطه‌های گوناگون؛ ایجاد و افزایش مهارت‌های خودمدیریتی و استقلال نسبی یادگیرندگان؛ نقش آفرینی بیشتر خانواده‌ها در امور تحصیلی فرزندان و فرصت‌هایی که مدرسه‌ها برای رفع مشکلات زیرساختی و تأمین امکانات لازم در اختیار داشتند.

اکنون با بازگشایی حضوری مدرسه‌ها در مهر ۱۴۰۱، آنچه مهم است، شناسایی و ایجاد توانایی در رفع مشکلات و آسیب‌هایی است که به برخی از آن‌ها اشاره شد. بر همین اساس، در ادامه این نوشتار راهبردها و راهکارهایی در قالب توصیه‌های کارشناسی، برای مواجهه با شرایط جدید ارائه می‌شوند:

طبیعی است در کنار موارد گفته شده می‌توان توصیه‌های بیشتری نیز ارائه کرد، اما به نظر می‌رسد خود معلمان بهترین افرادی هستند که می‌توانند با دقت نظر در تجربه دو سال اخیر، آسیب‌شناسی دقیقی صورت دهند و با هم‌فکری و مشورت با یکدیگر، راهکارها و برنامه‌های مؤثری برای حل مشکلات ارائه کنند و در پیش بگیرند.

مجله رشد فناوری آموزشی نیز در دوره جدید تلاش خواهد کرد با پرداختن به موضوعات جدید و مبتلابه معلمان و اولیای مدرسه، در مسیر دشوار پیش رو کمک‌رسان این عزیزان باشد. در این دوره، در هر شماره یک پرونده ویژه تدارک دیده شده است که به‌صورت متمرکز روی یک موضوع مورد نیاز نظام آموزشی کشور تولید محتوا خواهد کرد. در شماره اول موضوع «ساخت‌های تعلیم و تربیت» که براساس سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، با وجود داشتن عنوان‌های گوناگون و متکثر، دارای یک وحدت و هم‌سویی برای تحقق تربیت جامع و کامل هستند، بررسی شده است.

به رسم یادداشت‌های مهر هر سال، در این نوشتار نیز از کلیه معلمان، کارشناسان، صاحب‌نظران و دانشجویان علاقه‌مند به حوزه فناوری آموزشی دعوت می‌شود با ارسال مطالب و یادداشت‌های علمی خود بر اساس چارچوب محتوایی این مجله، ما را در انتشار و تولید مجله‌ای با کیفیت‌تر یاری سازند.

روزهای ابتدایی مهرماه امسال مصادف با رحلت پیامبر عظیم‌الشان اسلام (ص) و شهادت حضرت امام حسن مجتبی (ع) و امام رضا (ع) و میانه این ماه مصادف با شهادت امام حسن عسکری (ع) می‌باشد، ضمن عرض تسلیت از ساحت نورانی ائمه هدی (علیهم صلوات الله) در ابتدای مسیرسال تحصیلی جاری و در شروع انتشار این مجله در دوره سی و هشتم استعانت جسته و امیدواریم تمامی خوانندگان محترم مورد عنایات دائم حضرت ولی عصر ارواحنا فداه باشند.

– اهتمام در آموزش مهارت‌های ارتباطی به دانش‌آموزان براساس مختصات و ویژگی‌های دنیای واقعی (غیرمجازی). بسط ارتباط‌های مجازی در دو سال اخیر در مهارت‌های ارتباطی دنیای واقعی دانش‌آموزان نقصانی ایجاد کرده است و جبران نکردن آن ممکن است هم‌اکنون در مدرسه و زیست اجتماعی آینده‌یادگیرندگان تأثیر منفی داشته باشد.

– توجه جدی به درس‌ها و موضوعاتی که در دوران آموزش‌های مجازی بیشتر آسیب دیدند. از جمله این درس‌ها «تربیت بدنی، هنر، تفکر و پژوهش، کار و فناوری و انشا و نگارش» هستند.

– برنامه‌ریزی برای ایجاد دانش و مهارت در دانش‌آموزان در زمینه ایجاد تعادل در مصرف رسانه‌ای برای اصلاح عادت‌ها و رفتارهای آسیب‌رسان برآمده از بدمصرفی و پرمصرفی دوران کرونایی.

– برقراری ارتباطات وسیع‌تر و نزدیک‌تر معلمان با دانش‌آموزان در قالب‌های متنوع و غیررسمی و فوق برنامه برای ایجاد شناخت بیشتر میان ایشان، به‌خصوص در دانش‌آموزان دوره ابتدایی.

– محوریت‌یافتن و فعال شدن جدی مشاوران مدرسه‌ها برای شناسایی و رفع آسیب‌های روان‌شناختی میان دانش‌آموزان.

– تقویت مهارت‌های مفید و مثمر ثمر فناورانه ایجادشده در دانش‌آموزان، به‌خصوص از طریق خلق و ارائه تکالیف یادگیری و کارهای عملی مبتنی بر فناوری به‌صورت کارهای تولیدی.

– اصلاح و تقویت توانایی‌های خودمدیریتی ایجادشده در یادگیرندگان، در عین مراقبت از ایجاد اعتماد به نفس کاذب یا خودبتریبی.

– نگهداشت و تقویت نقش مؤثر خانواده‌ها در فرایند تحصیلی دانش‌آموزان، با تقویت انجمن‌های اولیا و مربیان و تشکیل گروه‌های والدین برای کمک به انجام امور مدرسه‌ها، به‌خصوص در حوزه‌های تربیتی و فرهنگی.